

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO ZA LETO 2019

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za 65.058 prebivalcev na področju občin Mestne občine Novo mesto, Dolenjskih Toplic, Mirne Peči, Straže, Šentjerneja, Škocjana, Šmarjeških Toplic in Žužemberka.

1. Poslanstvo knjižnice

V poslanstvo imamo zapisano, da smo knjižnica, ki:

- upošteva zahteve in želje uporabnikov ter zadovoljuje njihove potrebe po informiranosti, nudi hitre, kvalitetne in prijazne storitve,
- oblikuje kvalitetno knjižnično zbirko in jo izposoja na klasičen in sodoben način,
- omogoča demokratičen dostop do gradiva, storitev in opreme,
- uporabnikom nudi prijeten prostor, omogoča druženje in kvalitetno preživljanje prostega časa,
- organizira kulturne prireditve, razstave, ogleda, dejavnosti za najširši krog ljudi,
- se ukvarja z domoznansko dejavnostjo in ohranja kulturno dediščino,
- izobražuje in vzgaja uporabnike, izvaja vseživljenjsko učenje, skrbi za razvoj funkcionalne pismenosti,
- spodbuja medkulturni dialog in odpravlja stereotipe,
- izvaja različne dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami,
- spodbuja inovativnost in kreativnost uporabnikov in zaposlenih.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je osrednja območna knjižnica in opravlja posebne naloge za splošne knjižnice Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Te posebne naloge so:

- zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij,
- strokovno sodelovanje s knjižnicami območja,
- koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva,
- usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja.

V Knjižnici Mirana Jarca z nakupom skrbno načrtujemo izgradnjo, vzdrževanje, posodabljanje in obnavljanje knjižnične zbirke. Letni prirast oblikujemo z nakupom gradiva, obveznim izvodom, darovi in zamenjavami.

Vsebinsko bogat letni prirast prispeva h gradnji kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke. Kot osrednja knjižnica želimo vsem uporabnikom nuditi širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim informacijskim, izobraževalnim in kulturnim potrebam, potrebam po razvedrilu in kvalitetni izrabi prostega časa ter dvigu bralne kulture. Izbor je namenjen najširšemu krogu uporabnikov in ciljnim skupinam v našem okolju ter ohranjanju lokalne kulturne dediščine.

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2019 pripravljamo v skladu z normativnimi akti in strokovnimi priporočili.

2. Razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti.

Knjižnice imamo zelo pomembno vlogo pri razvijanju bralne kulture, načrtno in sistematično skušamo spodbujati k branju kvalitetnega leposlovja ne glede na starost uporabnikov.

Naše dejavnosti na tem področju so namenjene različnim starostnim skupinam, katerim skušamo gradivo čimbolj približati na njim primeren način:

- predšolskim otrokom,
- osnovnošolcem,
- dijakom,
- odraslim.

Kvalitetno leposlovje bomo nabavili v več izvodih in predstaviti s pomočjo različnih dejavnosti, ki jih izvajamo v knjižnici.

Te dejavnosti zajemajo:

- bibliopedagoško delo z vrtci in šolami, kjer izvajamo knjižno in knjižnično vzgojo,
- predšolsko bralno značko za predšolske otroke,
- bralna značka za osnovnošolce,
- eko bralna značka,
- projekt Poletni pustolovci,
- projekt Rastem s knjigo za osnovnošolce,
- projekt Rastem s knjigo za srednješolce,
- bralna značka za odrasle,
- študijski krožek »Beremo z Manco Košir«,
- knjižne čajanke.

Tudi v letu 2019 bomo zbirko dopolnili z ustreznim izborom kvalitetnega leposlovnega gradiva za vse skupine uporabnikov.

Zagotovili bomo večji izbor zahtevnejše literature s poudarkom na slovenskih avtorjih in na avtorjih oz. delih, ki so bila nagrajena z literarnimi nagradami (slovenskimi in tujimi). Pozorni bomo tudi na dela, ki jih spremljajo pozitivne ocene literarnih kritikov ter jih porazdelili po knjižnični mreži.

Sodobno urejen prostor knjižnice nudi uporabnikom številne možnosti kvalitetnega preživljanja prostega časa, hkrati je tudi prostor za druženje.

Uporabnikom nudimo tudi različne prireditve, razstave ter možnosti izobraževanja.

3. Vsebinska izhodišča za izgradnjo knjižnične zbirke

Ker delujemo kot osrednja knjižnica, ob tem smo tudi javna in izobraževalna ustanova, želimo svojim uporabnikom nuditi širok izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal potrebam po informacijah, izobraževanju, raziskovanju, zadovoljevanju kulturnih potreb in kvalitetnemu preživljanju prostega časa.

Zato bo nakup gradiva tudi v letu 2019 namenjen posameznikom, skupinam, organizacijam v okolju in bo v največji možni meri namenjen zadovoljevanju njihovih vsakdanjih potreb in dvigu kakovosti življenja v lokalnih skupnostih okolja.

Po Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice ter številu prebivalcev naj bi 12.800 enot knjižničnega gradiva.

Zaradi zmanjšanja sredstev za nakup gradiva s strani Ministrstva za kulturo ter sredstev občin ustanoviteljic, katera so že nekaj let enaka, ne bomo dosegli priporočenega standarda, zato smo se odločili, da načrt nakupa gradiva prilagodimo razmeram, ter tako načrtujemo nakup 9.500 knjižničnega gradiva.

Zbirko bomo dopolnjevali s knjižnim in neknjižnim gradivom, upoštevali bomo razmerje strokovnega in leposlovnega gradiva. Ker Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018) priporočajo razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom do 50 odstotkov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah, viša pa naj se delež strokovnega gradiva z velikostjo knjižnice, bomo skušali dati še višji poudarek na strokovnem gradivu, tako da se bomo približali 57 odstotkom strokovnega gradiva in 43 odstotkom leposlovja ter 28 odstotkov gradiva za mladino.

V prihodnjem letu bo veliko odvisno tudi od ponudbe na knjižnem trgu. V knjižnično zbirko bomo vključevali skoraj vso slovensko produkcijo, leposlovna in strokovna dela slovenskih avtorjev, prav tako prevodi tujih avtorjev.

Našo temeljno zbirko bomo dopolnili tudi z ustreznim številom in izborom referenčnega gradiva, periodičnega tiska (obdržali bomo vse najpomembnejše naslove časnikov in časopisov v matični ustanovi ter v krajevnih knjižnicah) in z izborom ter nadgradnjo posebnega in domoznanskega gradiva.

Tabela 1: Razrez nakupa knjižničnega gradiva: strokovno - leposlovno

Strokovno gradivo	5.510
Leposlovje	3.990
SKUPAJ	9.500 enot

Tabela 2: Razrez nakupa knjižničnega gradiva: mladina -odrasli

Mladina	2.660
Odrasli	6.840
SKUPAJ	9.500 enot

4. Značilne in posebne potrebe okolja

Pri načrtovanju nakupa upoštevamo tudi okolje v katerem deluje Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto s svojimi enotami. Ker smo tudi osrednja območna knjižnica, pokrivamo tudi širše področje, bomo fond knjižnice dopolnili tudi z ustreznim izborom zahtevnejšega gradiva in informacij.

Zbirko gradiva bomo v prihodnjem letu dopolnjevali z ustrežno strokovno literaturo s področij izobraževalnih programov, ki se izvajajo na naših izobraževalnih zavodih (predvsem področje tehničnih, družboslovnih in uporabnih znanosti). Pri izbiri gradiva bomo pozorni tudi na programe izobraževalnih ustanov, ki skrbijo za neformalno izobraževanje odraslih in upokojencev (univerza za tretje življenjsko obdobje, RIC). Spremljamo tudi delovanje kulturnih organizacij in skušamo pridobivati gradivo, ki je zanimivo in aktualno s področja kulture, etnografije, etnologije, skratka kulturne dediščine lokalnega in nacionalnega pomena.

Tako bomo dopolnjevali in nadgrajevali tudi zbirko domoznanskega gradiva. Načrtno bomo zbirali vse vrste knjižničnega gradiva, kar se navezuje na naše domoznansko področje (navezali smo stike s posamezniki, društvi in osnovnimi šolami).

V Novem mestu in okolici živi ter dela veliko Hrvatov in Bošnjakov, ki so povezani v različna kulturna društva, zato bomo zbirko dopolnili z gradivom v hrvaškem jeziku. Naša knjižnica sodeluje tudi z osrednjo knjižnico za Slovence na Hrvaškem, Knjižnico Ivana Gorana Kovačiča Karlovac. Naša vloga pri tem sodelovanju je, da kupimo ustrezno gradivo in jim ga posredujemo oz. izposodimo s pomočjo knjižnih kolekcij.

Na našem področju živi tudi veliko Romov, v bližini imamo nekaj romskih naselij. Tako bomo dopolnjevali zbirko z ustreznim izborom gradiva.

V Novem mestu je nekaj tovarn, ki so gospodarsko zelo razvite (farmacevtska, avtomobilska). V zadnjih letih smo opazili porast uporabnikov, ki so v Novem mestu začasno zaposleni (Francozi, Bolgari, Romuni, Slovaki), zato pri nabavi upoštevamo tudi ta kriterij, predvsem skušamo pridobiti gradivo v tujih jezikih in jim tako omogočiti boljše vključevanje v okolje.

V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto se zavedamo pomena dela z uporabniki s posebnimi potrebami. Sodelujemo z različnimi regijskimi društvi, kot so Varstveno delovni center Novo mesto, Društvo slepih in slabovidnih Dolenjske in Bele krajine, Društvo paraplegikov Dolenjske in Bele krajine ... Zbirko zato dopolnjujemo z izborom zvočnih knjig, z gradivom s povečanim tiskom (v knjižnici imamo računalniško opremo za slepe in slabovidne uporabnike ter studio za snemanje zvočnih knjig). Za varovance Varstveno delovnega centra organiziramo bibliopedagoške in tematske ure, katerih namen je uporaba gradiva primernega njihovi stopnji razvoja.

V okviru izvajanja posebnih nalog območnosti zelo aktivno sodelujemo v delovni skupini za oblikovanje kompetenčnih centrov. V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto načrtno gradimo zbirko gradiva za

dislektike in o disleksiji zato bomo tudi v letu 2019 v povečanem izboru kupovali gradivo za skupino uporabnikov, ki potrebuje lažje berljivo gradivo (dislektiki, gluhi in naglušni, Romi).

5. Zastopanost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik

Nakup različnih vrst knjižničnega gradiva bomo usklajevali po priporočilu Standardov za splošne knjižnice. Glede na potrebe bomo našo knjižnično zbirko dopolnjevali z ustreznim številom enot različnih vrst gradiva, oblik in dostopnosti. S tem bomo skušali doseči in vzdrževati razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter razmerjem med gradivom za odrasle in mladino.

Poleg knjižnega gradiva bomo nabavili tudi gradivo na drugih medijih (e-knjige, av gradivo, informacijski viri). Uporabnikom bomo zagotovili neposreden dostop do različnih elektronskih podatkovnih zbirk, do spletnih gradiv države in lokalnih skupnosti, do digitaliziranih vsebin kulturne dediščine.

Zastopanost gradiva na različnih medijih zagotavljamo z izborom in nakupom avdiovizualnega gradiva, elektronskih virov in vseh drugih netiskanih medijih kot nosilcev zapisa. Temu gradivu bomo v letu 2019 namenili 10 odstotkov celotnega nakupa.

Načrt nakupa zajema:

- e-knjige (Biblos),
- elektronske medije (CD-romi, multimedija), glasbene posnetke,
- igrane filme(DVD) in izobraževalne DVD za otroke in odrasle,
- didaktične pripomočke (igračke),
- elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa,
- obnovili bomo naročila za že obstoječe baze (Tax FinLex, Britanica in PresRider), ki se že nahajajo v naši zalogi.

Tudi v letu 2019 bo knjižnica uporabnikom omogočala izposajo e-knjig v sistemu BIBLOS. Nabavili bomo 515 licenc za slovenske e-knjige.

Dopolnjevali bomo tudi domoznansko posebno gradivo – razglednice, fotografije, zemljevide, rokopise ter prispevali k ohranjanju lokalne kulturne dediščine.

6. Upoštevanje različnih tematskih oz. predmetnih področij:

Pri razmerju naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom se bomo skušali držati Priporočil in standardov, tako da načrtujemo 57 % naslovov z različnih strokovnih področij in želimo slediti razvoju posameznih strok, problemom in vprašanjem sodobne družbe in novim znanstvenim odkritjem ter potrebam okolja, tako da bomo kupovali gradivo vseh strokovnih področij. 25 odstotkov vseh aktivnih članov predstavljajo dijaki in študenti, zato se bomo še bolj osredotočili na strokovno literaturo kot pomoč pri študiju. Tako bi tudi ostalim uporabnikom lažje nudili strokovno literaturo za dodatno izobraževanje, koristno izrabo prostega časa, pomoč pri dvigu osebne rasti, ...

Nabavili bomo tudi 43 % naslovov leposlovja različnih žanrov in zvrsti, posebno se bomo posvetili slovenskim avtorjem ter prevedenim delom in izboru kvalitetnega tujejezičnega leposlovja v svetovnih jezikih.

Pazili bomo na različne stopnje zahtevnosti glede na posamezne uporabnike.

Za otroke in mladino načrtujemo 28 odstotkov naslovov letnega nakupa. Poskrbeli bomo za tematsko raznolik izbor leposlovnih knjig, namenjenih otrokom (predšolskim in šolskim) in mladini; za kvalitetne slovenske naslove ter za gradivo različnih strok (za pomoč pri šolskih obveznostih, problemi odraščanja in širjenje obzorja,...).Poudarek bo na slovenskih in domoznanskih avtorjih.

7. Zastopanje 15 odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu.

V vsaki enoti knjižnice bomo skušali vključiti v njihovo bazo vsaj 15 % gradiva, ki ga finančno podpirata Ministrstvo za kulturo ali Javna agencija za knjigo. Vključili bomo tudi izdaje vsaj 50-ih slovenskih založb.

8. Zastopnost kakovostnih naslovov knjižničnega gradiva

Pri nakupu se vodje oddelkov in vodja nabave odločamo glede na uveljavljenost in aktualnost avtorja oz. teme ali založbe, glede na estetsko in literarno vrednost gradiva, na potrebe in interese naših uporabnikov in okolja, na zastopnost tematskega področja z določeno literaturo, na relevantnost in ažurnost informacij, na kvaliteto izdanega izvoda (način vezave), glede na dodatno vsebino, ki jo gradivo ponuja, pa tudi in predvsem na ceno.

9. Aktualnost knjižničnega gradiva

Vključili bomo skoraj vso slovensko produkcijo, na knjižnih policah bodo tudi prevodi tujih del. Naš cilj je dopolnjevati zbirko z novostmi na tržišču ter hkrati urejati, ohranjati aktualnost ter vzdrževati z rednim odpisom gradiva.

10. Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice

Za vse prebivalce na našem območju bomo zagotavljali enako dostopnost do gradiva z izborom temeljnih naslovov, ki jih bomo kupili za vse knjižnične enote.

V krajevnih knjižnicah Dvor, Dolenjske Toplice, Straža, Šentjernej in Škocjan bo zastopano leposlovno in poljudno strokovno gradivo za odrasle ter gradivo za otroke in mladino.

Skušali bomo nabaviti do 15 odstotkov subvencioniranega gradiva v vsako enoto knjižnice.

Tudi s postajališči Potujoče knjižnice, katera bo v letu 2019 obiskovala 67 postajališč v 12 občinah, bomo uporabnikom, ki težje dostopajo do matične knjižnice (otroci, starejši, nemobilni uporabniki) omogočali kvaliteten izbor gradiva. Tako bodo razveseljevali prebivalce tudi v Občini Črnomelj z dvema novima postajališčema.

11. Sodelovanje z drugimi knjižnicami

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto deluje kot osrednja območna knjižnica, ki izvaja posebne naloge območnosti v Jugovzhodni Sloveniji in Spodnjeposavski regiji, kamor sodijo: Knjižnica Brežice, Valvazorjeva knjižnica Krško, Knjižnica Sevnica, Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Knjižnica Črnomelj, Ljudska knjižnica Metlika, Knjižnica Kočevje in Knjižnica Miklova hiša Ribnica. Pokrivamo območje z približno 213.000 prebivalci. Izvajamo tudi povečan izbor nakupa zahtevnejšega gradiva. Knjižnica zaradi zmanjšanja sredstev tudi v letu 2019 ne bo izvedla nakupa drugih vrst tiskanega gradiva, poudarek bo na e-virih, ki jih bo knjižnica iz sredstev območnosti kupila za vse splošne knjižnice na območju in zanje zagotovila oddaljen dostop.

Gradivo izposojamo po medknjižnični izposoji ter sodelujemo tudi z ostalimi knjižnicami po Sloveniji. Za vse uporabnike na našem območju je medknjižnična izposoja brezplačna s sklada z določili Ministrstva za kulturo.

12. Vse informacije o kupljenem gradivu bodo dostopne v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema, gradivo pa bo na voljo za splošno izposajo.

13. Promocija knjižnih zbirk

Na domači spletni strani knjižnice in na facebooku knjižnice obveščamo uporabnike o pestrosti dogajanja v knjižnici, o dejavnostih v njej ter novostih in zanimivostih.

Novitete izpostavljam ob izposojevalnih pultih, poročamo in razstavljamo nagrajena dela, nagrajence, pripravljamo tudi tematske razstave.

Pripravljamo tudi predstavitve in tematske večere predvsem domačih avtorjev in njihovih del.

14. Odstopanja od strokovnih priporočil načrtovanja

Odstopanja od strokovnih priporočil Standardov in normativov, ki so najbolj vidna pri nižanju števila pridobljenih izvodov, so posledica zaostrene gospodarske situacije in večletnega upadanja sredstev za nakup knjižničnega gradiva tako s strani Ministrstva za kulturo, kot tudi s strani občin. Primanjkljaj skušamo ublažiti s skrbnim poslovanjem in doseganjem dobrih nakupnih pogojev, to je nakup kvalitetnega gradiva ter doseganje večjih popustov in sledenje akcijam.